

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De eodem paterno affectu Superiorum erga subditos. Cap. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

et orantem pacis gratiam non aspernatus honoravit conuictio. Non respondebat conuictis; cum sibi de rogaretur orabat. Meritò sic expectus est ab vniuerso populo, ut venirent ad eum omnes tribus Israel, dicentes: Ecce nos ossa tua, & caro tua sumus.

Confirmandur omnia supradicta aureis monitis Concilij Tridentini, è tam multis viris sanctis, & doctis, & expertis, pro reformatione Ecclesie congregati, sic Superiores Ecclesiasticos alloquens: Illud primùm eos admonendos, ut se Pastores, non percussores esse meminerint, atque in præse sibi subditis oportere, ut non eis dominentur, sed illos, tanquam filios & fratres (natiu minores) diligant: elaborentq; ut hortando, & monendo ab illicitis deterreant, ne vbi deliquerint, debita eis panis coercere cogantur. Quos tamen si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apostoli est ab ijs seruanda præceptio; ut illos arguant, obsecrent, increpent, in omni bonitate, & patientiâ, cum sapè plus erga corrigendos agat beneuolentiâ, quàm auferat; plus exhortatio, quam comminatio; plus charitas, quàm potestas. Sin autem ob delicti grauitatem, vrgè opus fuerit, tum, cum mansuetudine rigor; cum misericordiâ iudicium; cum lenitate seueritas adhibenda est. Vt sine asperitate disciplina saluatis populis, ac necessaria conseruetur: & qui correcti fuerint, emendantur, aut si resistere noluerint, ceteri salubri in eos animaduersionis exemplo, à vitijs deterreantur.

CAPVT SEPTIMUM.

De eodem paterno affectu Superiorum erga subditos.

Decimò, conciliat vel maximè beneuolentiam, & opinionem de paterno Superioris erga subditum affectu, si post admonitum, vel etiam si opus fuit, punitum, ita se getat, ac si oblitus esset præteritorum eius defectuum, nullo proliùs prodens iudicio, eorum in se memoriam residere. Quod ij non faciunt, qui bis puniendo id ipsum, exprobrant postea subdito lapsus præteritos, siue coram ipso, siue coram alijs eos commemorando, & vix sanato vulnere nouum infigendo vulnus. Impedit talis agendi modus sinceritatem in aperiendâ conscientia necessitatem. Meritò enim timere imperfectus subditus potest, si nouos manifestet defectus, nouam suppedaturum materiam, & maioris exprobrationis & confusions sui, & quasi noua contra se flagella Superiori oblaturum. Imitandus ergo est hac quoque in re Dei mos, qui delectorum per penitentiam peccatorum, se non recordaturum amplius, per Prophetam promisit, & proiecturum in profundum maris omnia peccata nostra.

Qua de re sic differit S. Chrysostomus: Cum in vehementem Dei charitatem reuerterimus, non meminit priorum. Non est, sicut homo, Deus, nec enim exprobrat præterita, neque dicit, quare tantum temporis

distulisti? Si penitentiam agamus, sed cum accesserimus, diligit, & cum ipse timore carnes nostras confixerimus. Quid Manasse deterius? Deum tamen propitium habere potuit. Quid Mattheo deterius? & constitutus est Apostolus. Quid Paulo miserius? sed constitutus est Euangelij præco. Quot tales alias viderè mutationes? & quondam gestas, & quotidie nunc occurrentes? Propterea dico, neque scenicus desperet. Ad illum dictum est? Numquid qui cadit non resurget? Itaque nec Superior desperet de vilo, & præteritorum lapsuum, Deum imitatus, non recordetur amplius, nec se meminisse ostendat, & ut dicitur, ne tanquam per traditionem quandam perpetuam, eorum memoriam ad posteriora tempora transfundat. Itaque hac quoque ratione se exhibendo Patrem, experiat in subditis sinceritatem filialem. Reliquit nostris Superioribus huius paternæ benignitatis exempla S. P. N. Ignatius, de quo testis oculatus Ribadeneira hac scribit: Se ab errore reuocantes æque comple-

60.

l. r. vit.

c. 7.

61.

tebatur, ac suscipiebat, ac si nihil deliquissent, ut præfenti beneuolentiâ illorum minueret verecundiam, & omnem errati memoriam sempiternâ obliuione deleteret: nec vulneribus modo, sed cicatricibus etiam mederetur. Hoc didicerat à S. P. N. Ignatio P. Euerardus Mercurianus IV. Societatis nostræ Præpositus Generalis, quem ab antiquis & prudentissimis Patribus Romæ audiui, tantum Societati, in eâ gubernandâ, profuisse, quantum profuerat ipse B. P. N. Ignatius, solâ Societatis Fundatione exceptâ. Hic ergo inter alia præclara monita Superioribus in epistolâ ad eos datâ hoc quoque reliquit n. 4. Caueat ut ne subditis occasionem præbeat suspicandi, quòd de ijs malè sentiat, aut diffidat, & c. Neque omnium modo, sed imperfectiorum etiam quorumlibet ostendet se spem bonam concipere futura emendationis, nec se præteritorum esse memorem.

62.

Vndecimò, conciliat hoc quoque opinionem paterni affectus & beneuolentiam in subditis, si sint persuasi de Superiore, quòd aliorum necessaria vel vtilia monita æquo animo ferat, & magis, si ea ipse quoque expetat, & querat. Nemo quippe est, inquit S. Gregorius, disserens de Prælati, qui ita viuat, ut aliquatenus non delinquat. Ille ergo se ipso amplius veritatem desiderat amari, qui sibi à nullo vult contra veritatem parci. Hinc etenim Petrus increpationem Pauli libenter accepit: Hinc Damid increpationem subditi humiliter audiuit: quia Rectores boni, dum se priuato diligere amore nesciunt, libera puritatis verbum, à subditis obsequium humilitatis credunt.

2. p. P. Alti

c. 8.

Hinc inter monita quæ P. Balthasar Alvarez Vit. c. 23. scripta reliquit pro bonâ gubernatione Superiorum, & quæ ipse exequabatur, octauum fuit: Vt boni consulat quicquid à quocunque ipsi dicitur, vultu ipso & verbis gratum animum ostendendo: nam vel hoc solo, qui sunt exulcerati, conquescent, & ipse poterit in multis iuuari, & hoc ipsum sufficere ut ab omnibus iuuetur.

Duodesi-

63. Duodecimō, multo autem magis Superior sibi subditorum benevolentiam conciliabit, si patienti ferat animo iniurias sibi illatas subditorum. Nam, ut ait S. Chryostomus, in numeris Propositus est ad lacerandum: alius culpam, alius laudat, alius detrahatur, alius memoriau, (scilicet in ejectionibus) alius compositionem, (exhortationis, vel concionis, aut consultationis modum) in ius (intuitu dēdo, taxādo) trahit: magnāque illi constantiā ad ista toleranda opus est. Sed nisi parentem se exhibeat, subditum non iruit, sed irritabit magis contra se; patientiā autem suā vincet eum. Nihil mansuetudine violentius, inquit S. Chryostomus: Non potest ignis igni extingui: sic nec furor furorē demulceri, quod igni est aqua; hoc est ira mansuetudo. Exemplum huius mansuetudinis Prælati necessarīe in ferendis æquo animo illatis sibi iniurijs, datum ait à Sponsā S. Bernardus, dum æmulas suas, à quibus appellata fuit nigra, nigredinē improperantibus, non appellauit filias Babylonis pro earum nequitia, sed filias Hierusalem. Maluit, inquit, ipsas fauorabili demulcere vocabulo, quia cura fuit ei, infirmarum potius dare operam salutem, quā proprie vltioni. Omnibus quidem optanda est ista perfectio, propriè autem optimorum forma est Prælatorum. Qui cum interdum murmur cuiuspiam animæ languentis sibi credita, querule vocis indicio deprehendunt, etsi in ipsos vsque ad conuicta & contumelias prorumpentis, medicos se & non Dominos agnoscentes, parant consiliū aduersus phrenesim animæ, non vindictam, sed medicinam, ut blando sermone deliniant murmurantes, commotionem sedent, sanent liuorem. Scriptum est enim: Lingua pacifica composit lites.

64. Extat huius rei præclarum exemplum in vitā S. P. N. Ignacij à Ribadeneira scriptum: quod & paternum erga contumaces subditos demonstrat Ignacij affectum, & quantoperè Deo sit accepta talis Superiorum patientia. Acerbior, inquit, exiit quidam Pater, impetu quodam animi abreptus in Ignatium, & contumacior: pro quo in Misā orans Ignatius instantius, & magnam vim lacrymarum profundens, clamabat ad Dominum: Ignosce Domine: Parce Domine: Cui Dominus: Sine me, ego enim pro te vindictam sumam: Ego, nisi respiciat, vltor existam. Accidit autem postea, ut ille Pater, in templo quodam, Sanctorum Reliquias aliquando venerabundus intueretur, & inter beatissima ossa, quasi hominis aspectum videret, truci vultu flagellum intentantis, nisi Ignatio paruisset. Quod ille ipse Ignatio, inquit Ribadeneira, Ignatius mihi narrauit. Eo viso, quāquam homo tumorem compressit, animosq; submisit, multo tamē postea magnisq; molestis affectus est, ut verissimum fuisse constaret, quod Ignatio à Deo fuerat significatum. Hoc spiritu plenus P. Claudius (non immeritō, dum eligendus esset Præpositus Generalis, visus à S. Ignatio Beatissima Virgini præsentari, & dum iturus esset ad cælum, ab eodem S. Patre deductus) hoc quoque Superioribus Societatis præscripsit: Si Subditus

murmuret aut conqueratur contra illum, factus velat homo non audiens; caueat diligentissimè, ne aut cum eo, qui detulit, aut cum alio quopiam, ita loquatur, ut ostendat se etiam vulneratum, aut ita rem exaggeret, ut dicat: Hæc tolerari non posse: omnino illum ferè castigandum: non esse tales dignos, qui in Societate retineantur; & huiusmodi alia. Sed cum mansuetudine illud potius: Doleo bonum fratrem in hac prorūpisse, præsertim cum Superioris personam teneo; cupere omnino suspiciones has euellere ex ipsius animo: ex passione vehementi ista dixit: compatior illius infirmitati, cum præsertim hæc, quia in alios redundant, & scandalum pariant, aliquo remedio augeant. Oremus pro illo: Videamus quid consilij capiendum, sanare eum potius, quā humilitate cupio.

Ita sunt voces paternæ. Talibus modis etiam proterua, & durissima corda flectuntur ad amandum Superiorem, etiam antea exosum. Vt enim benè ait B. Laurentius Iustinianus, Præter mandante Domino corripatur blandè ac dulciter. Nā mollibus potius quā duris sermonibus compungitur animus delinquentis. Sed dum furias & minas, & scommata, contra se absentem vel præsentem dici audiunt, quid mirum, si se ei sincere in ratione conscientia non apertant, ne oleo suo incendium Superioris ardeant? Si enim ob pauiores defectus agnitos eum experiuntur asperum, merito possunt metuere acerbiorē eiusdem asperitatem, si plures suos defectus ei aperuerint. Qui enim, ut scribit S. Isidorus Pelusiotā, optimā mediocritate vtuntur, ij nec contumeliam inferunt, nec adulantur; sed verborum libertatem ac licentiam pudore, atque obiurgationem suauitate condientes; ita demum ad eos, qui sui ignorantia laborant, curandos veniunt. Idem alio in loco Lamprætio Episcopo scribit: Haud absre Sapiens monuit: Noli esse nimium iustus. Cauetas ergo velim, ne in ijs, in quibus alij aduersum te peccant, feruorem & acerbum Iudicem te præbeas, verum iustitiam bonitate vince, ijs nimiam, qui veniā indigna peccata in te admittunt, veniam tribuens.

Porro P. Claudius in his sitam rebus asperitatem Superioris iudicauit, in primā suā ad Superiores epistolā: Asper, inquit, & grauis est Superior, cum nimium credulus primis quibusq; delationibus tenaciter adheret, nec ab ijs se abduci patitur. Asper est, cum quasi omnes transgressiones æquales sint, eadem minoribus quas maioribus penas decernit. Asper est, cum ijs, quæ solā monitione corrigi possunt, acriora adhibet medicamenta. Asper est etiam: cum loci, & temporis momenta, & opportunitatem expectare nescit: cum errata, quæ secretā correctione emendanda fuerant, ita palam facit, ut subditum confundat: cum in corrigendo iracundiā magis agi, quā zelo, & charitate duci se ostendit, verbis, ac gestibus incompoti ac perturbati animi signa exhibens; quæ non modo nihil conferunt ad consequendum, quod sibi proposuit, sed etiam maximè nocent. Nam cum duo sint, quæ in subditorum animis, cum castigantur, plurimum valere solent, alterum reuerentia, quæ erga Superiorem affi-

dicuntur, et opinione de illius virtute ac probitate concepta: hac sane opinio debilitetur, necesse est. cum illum vident hominem similem alijs, non minus quam alios, ad passionum impetus expositum: alteri persuasio, quae se diligere credit: hac certe minus necesse est, cum quis videri Superiorem, neque paternè neque amantè secum agere. Asper demique est, cum omnino is, qui praest non ostendit se ex charitate moueri, & desiderio perfectionis filiorum, cum reprehensionis austeritatem non temperat dulcedine spei, quam de illorum emendatione atque profectu praesferat.

Hac quoque spectat Monitum P. Balthasaris Alaræ pro Superioribus scriptum & seruatum ab illo: In paruis rebus non sit valde seuerus, quasi ipse valde esset iustus, nec frequens sit in reprehendendo. Sic enim gubernatio redditur grauis ac dura, & ex frequentatione vilescit, nec sentitur dum adhibetur.

Porò satis non erit bono Superiori, suorum beneuolentiam & confidentiam expetenti, passiuè tantum, vt ita dicam, excellere patientià, sed etiam actiuè opus est, iuxta praclarissimè S. Bernardi doctrinam missam Gilberto Episcopo vniuersali Londoniensi, translato à Cluniacensibus pacatis, ad Rhotomagenses rebelles: Dico, inquit, sufficiebat tibi apud Cluniacenses custodiri innocentiam: porò apud Rhotomagenses opus est patientià. Nec solum patientem esse, qui nolit vinci à malo (talem patientiam appello, passiuam) sed & pacificum, qui vincat in bono malum. Alterum, vt malos portet, (patientià passiuà) alterum, vt & quos sustinet, sanes (patientià actiuà) in patientià tuâ, possides animam tuam: sed sis etiam pacificus, (id est est pacificans rebelles) vt & commissis tibi possideas. Quae tanta gloria, quam dicere possis: Cum his, qui oderunt pacem, eram pacificus? Esto ergo pater, quia es cum malis; esto pacificus, quia praes malis.

Decimotertiò; Hoc quoque denunciat Subditorum animos, vt Superiorem tanquam Patrem ament, eique sua omnia occultissima de regant, dum vident ab eo subditos, benè de Societate meritos, & vitæ religiose praclaris exemplis relucentes, honorari, (vti mos fuit S. Ignacij) & coram domesticis, & magis coram externis.

Hoc monitum dedit S. Bernardus Rainaldo, suo olim subdito, postea facto Abbati Fulniacensi, cum pro eius solatio & auxilio submisisset alium Monachum, suo Spiritu imbutum: Onus meum tibi paritum sum, vt filio, vt necessario, vt fidelis Coadiutori meo. Vide quomodo te oporteat paternam portare sarcinam, &c. Quae sane sunt onus: portare non indigent, ac per hoc nec onus sunt. Quoscumque igitur de tuis inuenieris tristes, pusillanimes, murmuratos, ipsorum te Patrem, ipsorum te noueris Abbatem. Consolando, exhortando, increpando, agis opus tuum, portas onus tuum, & portando sanas, quos sanandos portas. Si quis verò ita sanus est, vt magis iuuat te, quam iuuatur à te, huius te non patrem, sed patrem; comitem, non Abbatem agnoscat. Quod hic

Sanctus docuit, hoc factis ostendit. Quia, vt in eius vitâ scribitur, In libertate spiritus excellenter euit, cum humilitate & mansuetudine: vt quodammodo videretur. & vereri neminem, & omnem hominem reuereri. Hac Pastoralis beneuolentiâ plentis S. Ambrosius, ad Episcopatum Mediolanensem euectus, cum Româ venisset Simplicianus, rituum Ecclesiasticorum peritus, coluit illum Ambrosius, vt parentem, & patrem appellare consuevit (grandior enim erat aetate) & obseruauit vt Magistrum. Memor enim erat illius moniti Apostoli: Seniore ne increpaueris, sed obsecra vt patrem. Pater Obsecra, in Graeco est παρὰ πατέρα, quod, inquit Noster Cornelius, tria significat. Primò, Exhortare, vt veritè Vatablus. Secundò, Consolare. Tertio, Obsecra, vt veritè noster. Vult enim Paulus senes haberi, quasi patres, vt si peccent, moneantur quidem ab Episcopo, sed eâ reuerentiâ & lenitate, vt potius eos obsecrare, quam admonere videatur. Ita tractabatur P. Paulus Camers S. Xaerio charissimus, & eius vices in gubernandâ Prouinciâ Indicâ interdum obiens, qui, etsi velle e sententiâ suâ reserri, ac si quid praeter id fieret, erratum putaret (is nimirum senum, & maxime quâ quisque in re princeps fuit, seu zelus, seu morbus est) iam praesens & vultudine veluti emeritus habebatur, bonitatis, sua permittebatur. Talem ego procedendi modum cum personis similibus diligenter obseruauit in duobus Praepositis Generalibus, ac multis Prouincialibus in Italiâ, in diuturno cum ijs per multos annos conuictu. Quod & ipsis maiorem conciliauit venerationem & amorem, & in subditis maiorem confidentiam & obedientiam.

Decimoquarto, hoc etiam Superioribus parte subditorum synceram in manifestatione ipsorum beneuolentiam, si sciant, Superiores agnitis suis, in hac vitæ nostræ fragilitate, & multarum ignoratione rerum defectibus, vel erroribus in gubernatione commissis, eos ingenuè fateti, si id speretur placaturum subditum offensum. Sic fecit S. Bernardus scribens ad Robertum Nepotem suum. Si tuam culpam agnoscis, ignosce & tu mihi, vbi meam agnosco. Quocirca Superior hunc imitari debet Sanctum, & vti ille ibidem fecit, excusare nepotis lapsum exemplo lapsum Davidis Salomonis, Samsonis, quod minus erubesceret se deliquisse.

Ita se gerat Superior, quemadmodum de se scriptum reliquit magnus multorum Superior, & Ecclesiae Doctor S. Augustinus. Diuersarum curarum astibus ac difficultatibus conturbatus, si quem forte non, vt, poscebat, audiuisti; si quem tristius, quam vsus erat, aspexi; si in quem verbum durius quam oportebat emisi; si quem corde contribulatum, & opis indigum responsione incongruâ conturbauisti; si quem pauperem, mihi in aliud intento importunius insistentem vel praetermissi, vel distuli, vel etiam nutu aspero contristauisti; si quis in suâ conscientia non agnouit, quod de illo humanitus suspicatus sum; vos quibus pro

1.3.6.

Baron. in vita eius col. 12. & ante penult. 1. Tim. 5. 1.

Sacchin. 1.4. n. 243. 2. p. Annual.

68.

epist. 1.

h. 24. et hh. 50.

via

his atque huiusmodi offensis esse me facer debitorum, simul me vestrum credere debitorum. Nam pullos quos fouet saepe in angustiis, sed non toto pedis pondere calcas & mater, nec ideo desit esse mater. Dimittite ut dimittatur vobis, Dimittite amanti vos, debita difficultatis, qui nec contra inimicos debita crudelitatis tenere debetis. Ad summum, omnes vos obsecro, commendare Domino curam pro vobis meam. Atque haec verba S. Augustinus publicè in concione ad suum populum proferre non erubuit.

Eum adhuc quadam ex parte superauit P. Sebastianus Romæus à S. Ignatio Rector Collegij Romani (quod ei usque ad mortem S. Patris regendum commiserat) constitutus, qui morti proximus, inter tria, pro quibus publicè, audientibus aliis, Deo egit gratias, vnum fuit: quod etiam dum esset Superior, nunquam iniisset cubitum, non placato eo, quem sciret sibi, etiam nullà à se datà iusta causa, esse offensum.

CAPVT OCTAVVM.

De eodem affectu paterno erga subditos, praesertim egrotantes.

69. Decimoquind. Hoc quoque vehementer excitat filialem erga Superiores affectum, & ad sincerè ei aperienda omnia, si sciat Superiorem nunquam de suis defectibus quicquam coram aliis locutum, quin potius vel laudantem, vel excusantem res suas: ut è contrario, occluditur sinceritati aditus, dum scit Superiorem coram aliis vel res suas irrisisse, vel improbasse, vel malè interpretatum esse, aut suspitione de rebus suis sinistra laborare, vel laborasse. Quemadmodum enim suspicio de altero, impedit charitatem erga alterum, ut ait S. Bernardus, & est amicitiae venenum, ut inquit S. Augustinus, lib. de amicitia c. 4. & charitatem lacerat, ut scribit S. Bonaventura, in stim. amor. c. 10. ira cognita alterius de nobis suspicio, etiam in nobis beneuolentiam impedit, & facit, ne fidamus suspitionibus laboranti, & non tantum non credamus nos ipsi, eo modo, quo Christus Dominus non credebatur se Iudæis, de eo malè persuasis; sed ut nostra omnia illi occulta esse optemus, quò eius sinistrae interpretationes effugiamus: quod multò magis accidit, si eius suspiciones ac iudicia nobis contraria, etiam patefacta verbis ab illo, coram aliis, resciamus. Quod facillimè & sapissimè rescitur, in hoc humanae linguae pruritu, & facilitate ad reuelanda etiam aliorum secreta. Ideo S. P. N. Ignatius de domesticorum erratis, mirum seruabat silentium, neque si quid admissum esset, ab aliquo minus decenter, cuiquam aperiebat, nisi fortè, ut emendaret: & tunc quidem tam modè ac mansuetè tam existimationi illius, qui peccauerat, amice, ut si vnus testis satis esset ad remedium, duos non

adhiberet, nudamq; culpam poneret ante oculos, nullà adhibita contentione, aut reprehensione verborum. Audi ego, inquit Ribadeneyra) ex ipsomet Patre, Confessarium aliquando à se questum, ut vniam tantum culpam confiteretur, ea erat, quòd erratum cuiusdam, tribus Patribus aperisset, cum duo ad remedium adhibendum sufficerent: & tamen is erat, qui deliquerat, ut vno illo errato diuulgato, nihil eius existimatio apud tertium illum Patrem laderetur. Et ita loquebatur de omnibus, ut singuli bonam de ipsi opinionem illum habere intelligerent, seq; illi cordis esse. Non mirum ergo, quòd ei omnes sincerissimè se, & omnia sua, tanquam Deo ipsi, nota esse cuperent & aperirent.

71. Decimosextid. Hoc quoque paternum Superioris affectum ostendit, & beneuolentiam ac sinceritatem subditi conciliat, si non iniungat inuitis, & iustas ob causas repugnantibus, ardua munia, seu occupationes: sed morem sequatur S. P. N. Ignatij, qui, cum maximè cuperet, ut sui in-
diferentes essent, & in his rebus, quae ad obedientiam
pertinent, neutram in partem mouerentur, explorabat
tamen diligenter, acuteq; perspiciebat, quo quemque
natura duceret: quam in partem cuiusque propenderet
animus, & ad illius se honesta cupienti, inclinationem
accommodabat: cum id intelligeret laboriosum esse,
quod naturà sit repugnante, neque violentum quicquam
esse diuturnum. Itaque in eo sapientie illius splendore
erat maximus, quòd maximè disjuncta tam artificiosè
coniungeret: & indifferentià cum propensione
cuiusque copularet. Quod antea sic praescriperat
S. Basilii: illud obseruare Artistes debet, ne imponen-
dis grauioribus, quam quibus sustinendis pares Fra-
trum corporis vires sint imperatis, eos, qui ea ferre non
possint, ad abiciendam obedientiam, per contradictionem
instiget: sed perinde, ut verus, ac legitimus Pater,
aque in cunctis beneuolus, vires corporis cuiusque con-
siderare, atque ita munera singulis imponere, ac distri-
buere sortitò debet. Hoc ipsum sic suadet S. Gregorius
Nazianzenus: Profectus non per vim coërcet, sed
suasione alliciat: nam quod necessitate extorquetur,
praeter quam quòd tyrannicum est, & improbandum,
ne firmum quidem, ac stabile est. Quicquid enim
violenter cogitur, non secus, ac planta per vim manibus
inflexa atque distracta, simul ut missum factum est,
rursus ad se redire consuevit.

72. Decimoseptid. Infirmorum quoque curas, summo perè subditorum erga Superiores parit amorem, ac sincerum candorem, uti neglectus eorum, ac immisericordia, auerit animos. S. Teresa: quadam vice dixit Dominus, se peculiariter velle, ut habeatur cura infirmorum, illa enim Pralata, quae non prouidebat infirmis necessaria, & alia pro earum solatio, erat similis amicis Iob, quando quidem dum sua Maestas mitebat illis afflictiones pro bono animarum earum, Pralata exponebat periculo illarum patientiam: non prouidendo nimirum infirmis, id, quod & necessitas & solatium illarum exigebat.

Præluxit exemplo S. N. Fundator. Nam, ut scribit

f. 5. de Ac- sumpt. & f. 44. Paruo & in 8. p. n. et. s. sextum.

Ioan. 2. 24.

70. Rib. l. 5. cap. 6.

71. Rib. l. 5. cap. 7.

Confl. mon. c. 31.

orig. i.

72. c. 40. vii.